

KVĚTEN

1898

JINÁ — NAPSAL F. S. HO-
LEČEK.

Březnové slunce hledělo zvědavě přes
mraky přehánějící se po obloze, a dlažba nábřeží

vypraná deštěm svítla ostře vyběleným svým
povrchem. Vítr přilehl nízko k zemi a uváděl
v rozpaky několik slečinek z průmyslové školy,
jimž fičel okolo tenkých nožek.

Mimo gotický pomník Krannerův - Maxův

J. HOLUB.

STUDIE.

přešlo několik párů mladých lidí, již nezdáli se dbáti nevlídného počasí starajíce se více o to, jaké má oči nývá přítelkyně a jaké zuby usmívající se přítel.

V pozadí na ovrubě písčitého půlkola, jehož středem byl pomník, keře již svítily drobnou, čerstvě rozpuklou zelení, šťavnatě vlhkou z přívalu nedávného deště, a celý ten kout tichý a nepatrný oproti panoramatu Hradčan zpola zastřenému v mlhách mraků vzhlížel jako umytá, klidná tvář člověka ze svátečního rána.

Vzduch zdál se býti prosycen kvasem jara a v hlubinách Vltavy dole za železným zábradlím hučelo rozpoutaným živlem, jakoby se kdos silný a mocný probouzel ze spánku.

Před sadem potkali se dva plavovlasí mladí muži. Tvář prvního zakončená řídkým voussem skrčila se k veselému přivítání.

»Servus, co děláš, není tě nikde vidět, píšeš něco, že ses separoval,« tiskl ruku soudruhovi.

»Bohužel ne,« zněla odpověď tonem melancholika.

»Mm, nepracuješ a chodíš tady . . . nekypíš snad také přebytkem jarních šťáv,« pošklíbl se prvý znovu a očima ukazoval na dvojici mladých lidí, kteří šli v téže chvíli mimo ně. Dívka měla světlé vlasy a modré zjasněné oči, mladý její průvodce byl tmavšího odstínu. Jak šli v před, bylo oběma mužům hadánkou, neboť úhel, jež tvořily jejich spojené lokty, neměl ani devadesát stupňů.

Oslovený pohnul hlavou k záporné odpovědi, ústa jeho vroubená plavým knírkem, stáhla se k nepatrnému úsměchu.

Nakročili v před, první s lehkým triviálním popěvkem pražské pouliční Musy na rtech, druhý s očima blouznivě v před upřenýma.

Vystřídáno několik nezbytných otázek a odpovědí týkajících se vesměs předmětu, jenž byl jedinou silnou a palčivou otázkou vznětlivých mladých hlav. Plátno k veliké alegorii: boj květin, na které pracoval starší, bylo konečně celé podmalováno, ta natěračská dřina odpadala a teď mohlo jít před se tvoření; melancholik rozvrhoval doma plán k novele, byla to lehčí věc, světlá a rozmarná, odraz svěží, úsměvné nálady, v níž mu plynuly přítomné dny. Než uprchnou, chtěl je zachytit v prostém genu.

»Ah, ty píšeš denník své lásky, Karle, máš již předtuchu, že je v posledních koncích?«

Skoro. Byl již přesycen, ale byl tak nerozhodný, že se nedovedl vybavit z kouzelného kruhu. Zdálo se mu, že by po egyptských hrncích rozkoše, po růžích sybaritismu, v nichž si teď hověl, čekala jej nuda a jednotvárnost osamělého člověka, který neví, jak ubít svůj volný čas, a toho se lekal. A zase naopak nechat si ten věnec lichotivých paží stále zavěšený kol hrdla, se rozpakoval, protože mu překážel den ode dne více; neměl vůbec volné chvíle ani ku práci, po které musel jednou pořádně sáhnout, nechtěl-li si nechat přerůst jiné přes hlavu. A ona, Eliška, jak v rozhovoru naznačoval posunem hlavy a blouznivým úsměchem snílka, taková žvatlavá, pohyblivá bytost, zvyklá jen drtit cukrovinky mezi zuby, mazlit se slepičím hláskem a tence se chechtat za zdviženým cípem notových desk, jakoby ani jeho narážkám nerozuměla. Jí jakoby těch šestnáct či kolik oper, jež najednou cvičila, ani za mák nepřekáželo toulat se s ním, sedět u něho celé půldne v pokoji a osnovat plány k příštím procházkám.

»Víš, Fráňo, ono je toho štěstí trochu mnoho na mne,« končil, »je to příliš vleklé! Tak jinou nějakou ženu, vážnou, kde by toho bylo třeba, bych si přál a ne ji stále a všemu se smějící; nevím věru pro koho se rozhodnout, pro ni či pro tetku Musu; kdyby byly již aspoň prázdniny, odjela by a já bych si oddechl.«

»Slabochu, zajdi,« a Fráňa odezval se hlučným basem, »k hoře netrefil, a když hora přišla k němu, splaskl strachem, aby ho neudusila.«

»Vždyť nemohu pracovati, vyčerpává mne, v nejlepší čas, kdy bych mohl psát musím chodit tudy a čekat, až vyjde od kapelníka z hodiny,« bránil se napadený.

»Nastav noci.«

Marná rada, myslel jen na ni, slyšel jen ji, její chechtavý hlas, viděl jen gesta jejích rukou, proto začal psát tu věc, chtěl ji vyplnit její osobou, snad přece něco svede.

»Přijde již brzo? Domluvím jí, aby ti tak nepletla mozek,« a Fráňa před melancholií tak komicky hlubokou stručně se rozhodoval.

»Jí domluvit! Kdybys raději mohl domluvit mně, abych toho nechal,« a Karel lehkomyšlně stáhl rty.

»Ty tedy by ses jí chtěl zbýt a nemůžeš,« zasmál se soudruh.

Byli na konci Nábřeží. Obraceli, když v zářetí zatřepetal se vzduchem těsně před nimi lehký dívčí smích.

»Hola,« a Fráňa nepokrytě zahlučel »vlk tady, má sametové tlapky, že jsme ho neslyšeli, má úcta, slečno!«

»Co jste to řekl?« Před oběma muži zakomihala se světlá dívčí hlava, ústa durdivě protáhla větu a zpod obočí blýskly hochu do obličeje komicky mračivé pohledy.

S melancholickým vzdechem Karel přejal od ní vázanou knihu.

»Můj tyran . . . Fráňo, už je tu.«

Dívka vypukla v smích krátký jako zavolání hrdliččino.

»To má být poklona?« ptala se vyčítavě zabarveným hláskem hledíc hochu se strany upřeně do očí. Plavé kadeře její zatřepaly se ve svěžím větru jako oživená otázka.

»Slečno, promiňte kamarádovi, někdy se člověk neubrání, aby nemluvil impertinence, hájím těmi slovy také sebe,« vece Fráňa za soudruha svým bezstarostným způsobem mluvy.

»Ah tak, a kde jste se tu vzal, pane Smítko, pane — Fráňo,« a již tryskal z jejího hrdla ten Karlem tak odsuzovaný chechtavý trilek koketní naivky a nezbedného děvčete.

»Slečno, mírněte se laskavě, sice budu muset s vámi zanotovat veselou a ta se špatně hodí k úloze mentora, kterou jsem na sebe dnes vzal.«

Dívka krácející uprostřed pohledla s veselým údivem na mluvícího a ješitně se vypjala. Měla dlouhý černý sametový kabát, který jí spadl hluboko pod boky, a pod ním plně se klenula mladistvá ňadra děvčete, jakmile se sebevědomě pohnulo. Fráňa viděl ještě jak celá spousta ozdob na kloboučku kol červené čapky, v níž vybíhalo dýnko, se zatřásla.

»Vy chcete mentorovat,« ptala se jaksí klidně střízlivým hláskem, »a koho . . . mne?« dodávala kotvíc očima v jeho tváři. Veselá nálada její jakoby spěšně ulehala.

Fráňa vyrazil ze sebe válečný pokřik ve způsobě citoslovce a pohleděl úkosem na dívku.

»Ha, máte oči jako mořská panna, už se nedivím, že jste zatáhla kamaráda do bahna.«

»Já . . . tož pomozte mu ven,« píchlo děvče, jakoby počínalo chápat situaci a přiostrně se zasmálo.

»Ne, nemyslete, že se Vás chci nějak dotknout; ale poprosit bych vás chtěl, abyste více hleděla k tomu, aby Karel zbytečně nezahálel; víte, co je budoucnost u mladého člověka?« a Smítka vypadl ostře a přísně slovem.

»Čím chcete být člověku, který si hraje s lesklými bublinami svých ilusí, oživenou loutkou, cetkou, kterou rozbíjíme a které se nabažujeme, anebo . . . řekněme Vestálkou, jež ne udržuje, ale přímo rozdmýchává plamen nadšení? Zodpovězte si tu otázku.«

Děvče bylo překvapeno slovy mladého muže a zaraženě mlčelo. Koketní lakované špičky botek jakoby teď soustřeďovaly všecku její pozornost k sobě.

»Slečno Eliško,« a Karel vpadl ihned do nastavšího ticha »na ta slova nereagujte; ale Vestálkou být bylo by pěkné, není-liž pravda.«

»Poslechněte, já vám překážím, že ano,« odezvalo se s umíněným jakýmsi tichým vzdorem děvče po chvíli mlčení, »a vy jste se svěřil panu Smítkovi . . . «

Karel sebou trhl, to byla pošetlost taková myšlénka, Smítka mluvil na svůj vrub. Úzkost jakás ho sevřela z těch slov, jakmile postřehl vzrušení děvčete.

Blížili se Karlově ulici a na úzkém chodníku, mimo nějž sjížděl hlomozicí tramwayový vůz, mladý muž se zpozdil nechávaje před sebou dívku a soudruha.

»Vy jste si ale právě včera stěžoval, jak jste roztržitý, jak se vám nedostává chuti k práci, byla to taková přímo medvědí nevrlost, kterou jsem nechápala, teď již vím,« s lehkou umíněností vytýkala slečna, jakmile se zase připojil.

»Ale slečno, vždycky nemůže být člověk stejně dobře naladěný,« a Smítka se zasmál její zlobě.

»Odpusťte, že jsem nepochopila; ale je omluvitelné, že každý v sobě by nejméně hledal překážku dobrého rozmaru jiných.«

»Slečno Eliško, nebuďte podivínkou, vždyť ta slova nic neznamenají, což vy nemáte chvíli skleslé nálady?« a Karel se pokusil chlácholiti děvče, jehož růměnná líce, ušetřená dosud kosmetickými přípravky stisknutými rty v mrazivý výraz se stahovala. Stěžoval si na sebe, uváděl, jaký je lenoch, a Fráňa se nabídl, že jí domluví, aby jej držela na krátké uzdě, aby jej přiměla k práci, to bylo vše, neměl ani moci, aby mu zbraňoval v řeči, na ní zase bylo, aby ho neposlouchala.

Slečna Eliška se nevšímavě odmlčela.

Smítka, jemuž nevrlost děvčete nebyla po chuti, doprovodil její stichnutí lehkým posměchem, zda ví, proč se vlastně zlobí.

»Prosím tě, mlč, vyvedl bys zase něco,« Karel jakoby změněným chováním se dívčím byl vybouřen ze své ospalosti vpádl příteli do řeči. Horlivost, s jakou se teď ujímal slova, byla způsobila vzbuditi podezření, že má špatné svědomí.

Proč má býti obviňován, obracel se k dívce, ještě snad podal málo důkazů své vášně, ještě se snad nepřesvědčila; rozmrzelost jeho týkala se věcí odlišných, jeho neúspěchů na slovesném poli, a neměla by býti zatahována na osobní jejich poměr; řekl-li přítel, aby mu byla stíážnou vílou, řekl jedině očekávání každého hochy, který vzhlíží s láskou k děvčeti. Nemohlo býti přirozenějšího vývodu z té řeči.

Děvče pohněvaně zakroužilo nedbalýma očima po šířce ulice pružně, ale pevně našlapujíc v povlovném chodu na dlažbu.

»Pan Smítka řekl před tím něco jiného . . . « uváděla lhostejně.

Oba muži pohleděli na ni lázavě, v jejich horkých hlavách mizela myšlénka sotva prokmitla k povrchu vědomí; nevěděli již, co bylo řečeno.

»Mám hledět k tomu, abyste zbytečně nezahálel,« dodávalo děvče na vysvětlenou, »moje přítomnost tedy vám vnucuje zahálku,« hnula sebou, když učinil pohyb, jakoby jí chtěl vskočit do řeči« myslila jsem, že vám zbývá dosti času ku práci, chcete-li vůbec něco dělat; také musím doma sednout a zpívat, třeba neměla chuti, a třeba pozornost nechtěla se upoutat ku přesnému vystihnutí všech hloupých: furioso a sotto voce

a jiných zbytečností. A víte, kdy zpívám: večer a časně ráno . . . Pan Smítka měl dobrý úmysl, ale upozornit náleželo vám.«

»Slečno, myslíte, že by některý zamilovaný člověk se opovážil tak mluvit,« ptal se Smítka s komicky důvěrně staženým obrvím.

Slečna Eliška neodpověděla; ale všecka jako změněná, jako naplněná vzdornou náladou, jež schýlila její hlavičku k levé paži, kráčela mlčky v před.

Jaký to byl člověk, zlobila se v její hlavě neustupná myšlénka, neumí pracovat, neumí si zařídit práci — děvče bylo teď pyšno na svůj přiznaný způsob studia v kradených chvílích večera a časného jitra, — neumí vystoupit, a jen nastrčí jiného, aby zaň mluvil. Pozorovala již dříve tu polovičatost nerozhodné povahy, jež ani v náběhu ke smíchu se nedovedla vyčerpat, bylo jí pojednou, jakoby ten člověk ani k ní, ani ke komu jinému nedovedl přilnouti celou duší, protože té celé duše neměl, snad uvadla, uhnula někde v domácnosti jeho dětství, někde ve školní škamně při zlobném výkřiku profesora, kterým ukládal té plaché duši umdleného snílka kus samostatnosti po kuse.

»Karle, — pane Urbane,« opravila se ihned usmívajíc se při tom lehce za neklidných posunů své světlé hlavy, »povím vám něco . . . vy se chcete zabrat v nějakou práci, bylo to včera na vás vidět, potřebujete asi měsíc? Tedy měsíc pauza,« trvala na svém proti jeho námitkám, »já ten měsíc také potřebuji,« klonila svéhlavě tvář, »budu opakovat, vy budete psát nebo studovat, a po měsíci se můžeme uvidět, až nastane květen, vždyť nebude nesnadno se setkat, budu všude, kde pokvetou stromy, mám vášnivě ráda světlé jarní chvíle a lituji, když prchají mimo mne neprožitý.«

»Slečno Eliško, co vás napadá, to je u vás pouhá caprice, víte, že bych vás všude hledal po celý den, kdybych neměl jistoty, že se v určitou hodinu uvidíme při schůzce.

»Potřebujeme oba svůj volný čas.«

»Ne přece v takové míře, vy jste despota,« a Karel stiskl nervosně rty.

Děvče šlo mlčky v před, jakoby mu na ničem více nezáleželo.

Mladý muž lehkou zlobou semkl zuby; teď se mu v tom rozmachu dívčího hněvu začínala zase líbit, tíseň stlačovala v něm klid jistoty, který tál za silného tepla shuštěné nálady, a nerozhodnost jeho měnila se v malátnou úzkost, že jí více nepůjde takto po boku, že jí více neuvítá ve svém pokoji, kam vstupovala vždycky smělá a veselá, nic nedbající udivených pohledů jeho sousedství, aby vyzlatila ty chudé stěny jeho pokoje odleskem svého mládí a své sličnosti. Za mlhavé přeludy budoucnosti zaprodal svojí nerozhodností slunečný, krásný přítomný den.

»Eliško«, a ve slově jeho se zachvěl strach.

Vzal jí za ruku. Děvče se zlehounka vymklo. Prošli již Karlovou a Celetnou ulicí a blížili se Poříčí, domovu děvčete.

»Prosím vás, nehledejte u mne pražádných nepěkných úmyslů, mám snad přísahat, že jsem vám oddán, přísahat po všem k čemu mezi námi došlo, to snad bylo by zbytečno.«

Děvče stisklo rty.

»Ne, neuvidíme se prostě protože nechci, vidím, že jsem zašla příliš daleko a chci se vzpamatovat, potřebuji býti sama, abych viděla, kam jsem se až pustila po vašem boku,« rty dívčiny trhlo v jakémisi chvění.

»Od zítřka dám se doprovázet služkou, ať již půjdu kamkoli.«

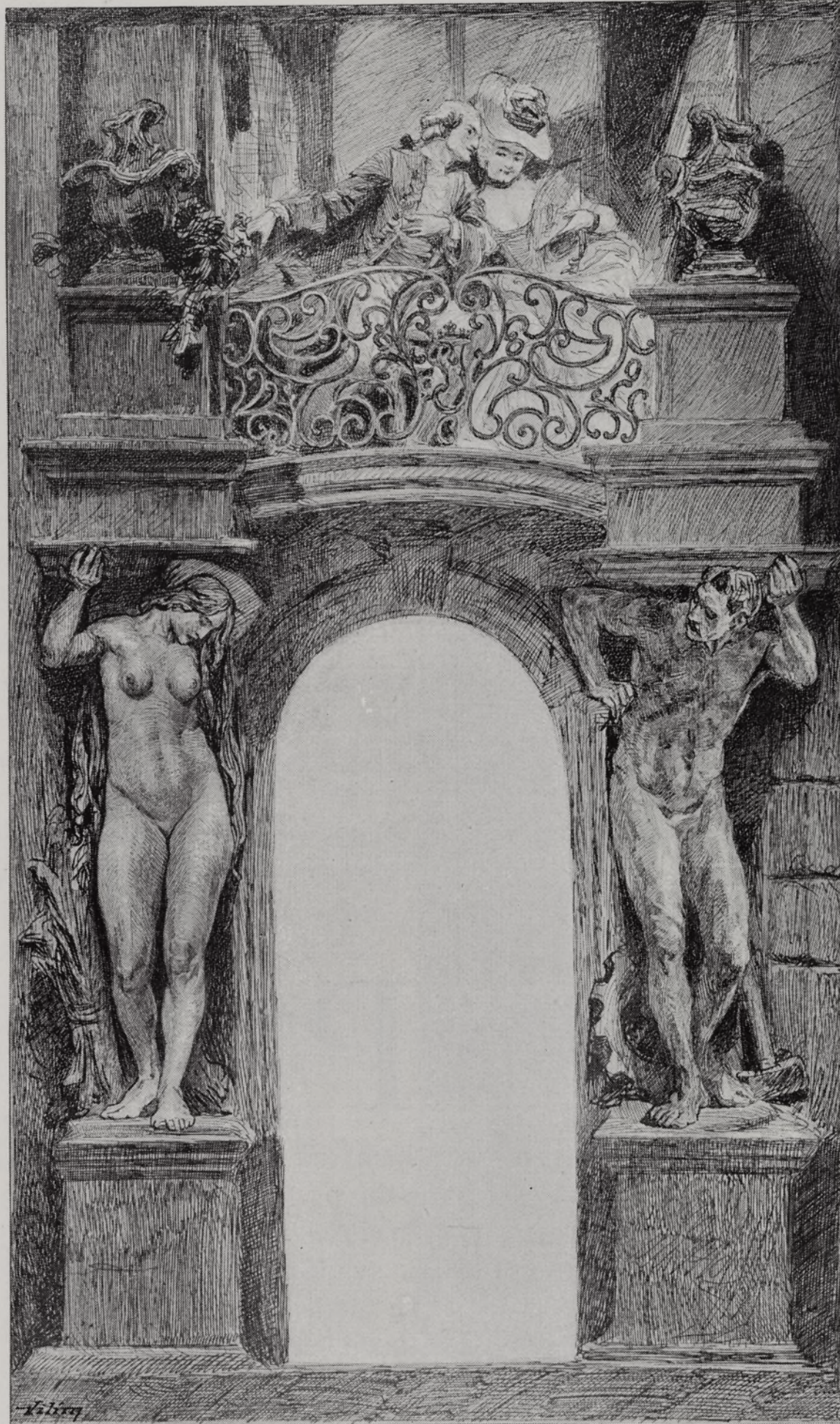
»Vy tedy nechcete převzítí úlohu dobré víly, drsně otázal se Smítka jsa silně překvapen.

»Jsem pouhé pravědní děvče, byla jsem lehkomyslná; ale víly jsem nehledala, aby mne vyvedla z mé lehkomyslnosti. Jste hodně směšni, pánové, s těmi svými nároky na oporu.«

»Eliško, neuzurpujte křivě.«

Mladý muž se snažil zdržeti ji ještě, když odcházela.

Byl tím všecek zmaten, spadlo mu její rozhodnutí tak náhle na hlavu, a marně se namáhal, aby jí vymluvil její myšlénky, dívka dotknuta setrvala na svém. Pokusil se tedy lehkým smíchem zakrýt svoji porážku a zasypal ji zostřenými výčitkami. Obvinil ji, že si z jeho

F. HOLÁREK.

Z CYKLU »KATECHISMUS«.

nevrlosti, která byla jen okamžiková, vzala zá-
minku, aby s ním mohla přerušit, svaloval na
ni vinu nechuti k dalšímu styku přecházejí
úmyslně příčiny, jež ji vyvolaly u děvčete náhlého

E. HCLÁREK.

Z CYKLU »KATECHISMUS«.

ve své přízni i ve své svéhlavosti, a jakoby
nechtěl chápat náhlost jejího rozhodnutí, jež mu
ji dalo celou kdysi v náruč, nedovedl smířiti se
s náhlostí jejího odporu, který vzrostl, když
viděla, že se jí oddaluje z jakési duševní lenosti
a přesycenosti.

»Za měsíc, budeme-li ještě oba chtítí,« byla
její poslední slova. Karel i Smítka viděli ještě
kmitnouti se ve dveřích domovních krátký vlek
její sukně. Zmizela.

Smítka se zasmál.

»Hrála ti ostře tvá slečinka . . . ani jsem se
sám nenadál, vycítila patrně hned včera, že ses
jí nabažil, dnes byla to náhoda, že jsem já
zasáhl; viděla, žeš mluvil před cizím, a to roz-
hodlo.«

Karel mlčel, zůstáváje jaksí rozmrzelý, ale
celkem klidný; ještě se pochybným jakýms způ-
sobem usmál.

Byla to ta polovičatost jeho povahy, jež
nedopustila, aby v zuřivém vzmachu zloby za-
bouřil aspoň jedním prudkým slovem vtisk-
nutým mezi vášnivě semknuté zuby?

Obrátili, vedle něho smál se dobromyslný,
ale stejně lhostejný Smítka, vytýkaje mu, že
hledal jinou ženu, která by v případné chvíli
dovedla tvářiti se vážně a jednati rozhodně.
Nechtěl smíška, a smíšek zatím ukázal větší
rozhodnost a vážnost než on sám a přetal uzel
tam, kde oba chtěli rozvazovat.

PABĚRKY. — I. — NAPSAL JOSEF KAVKA.

Naposled jsem pobyl ve své zahrádce
kam na mé záhonky stará střeňka, střeň-
sala první žlutý list, ještě jsem obeplél několik
macošek a růžičku, kterou jsem dostal na jaře
k svátku a na jejíž květ jsem vodil kde koho
se podívat, pak jsem vzal koněvku, došel ke
kašně na našem dvoře, která pořád stejně, sotva
slyšitelně bublala, a zalil jsem, ač, pamatuji se,
bylo tenkrát dost vlhko; ale chtěl jsem se roz-
loučit. Žblunkáním a nabíráním vody probudil
se pes v koutě dvora, a když mne uhlídal, lezl

pomaličku z boudy protahuje údy a rachotě řetězem.

»Počkej jen trošku.«

Sběhl jsem k němu a pohladil po hlavě. Myslil, že sáhnu k obojku a odepnu ho, rozběhl se už, ale řetěz ho zadržel, a obojek mu sevřel krk. Pohlédl na mne chytrácky, nastavil uši ku předu a čekal.

»Dnes nemůžeš se mnou. Už nebudem chodit,« vykládal jsem mu a objal jeho hlavu.

Když jsem vyběhl nahoru a divoce vrazil do pokoje, matka právě klečela na zemi, po podlaze měla rozložené prádlo a skládala poslední věci do kufru. Unesen posledními dojmy začal jsem mnoho vykládat cosi ze svých dětských plánů. Matka neodpovídala.

»Ale zahrádku udělám mnohem větší a přesadím tam stromky z lesa.« Matka byla nějak divně nakloněna; bylo mi to už divno. Utřela si oči; a opět. Podíval jsem se jí do tváře hodně z blízka.

»Budeš hodný, že?« V tu chvíli pocítil jsem něco, co před tím nikdy, jakobych objevil ty pevné svazy, jimiž jsem srostl se svými lidmi, víc než tisíc jiných dětí. Cítil jsem, jak se zařezávají do měkkého přediva mého malého duševního života. Jakoby se osvětlila na chvíli ta cesta, kudy mne unášeli, ale blesk ten nevysvětlil nic, jen dítě polekal.

»Všecko bude jinačí! Budeš hodný, že?« Při loučení s otcem napadla mne zase táž úzkost co včera, ale události mého stěhování rozvály a odvály ji brzy, i zůstal jsem v tom neurčitém stavu, který se zvrací hned od přehnaného veselí k nahlému smutku. Už zahrčel vůz, otec beze slova políbil mne na čelo a pohladil po vlasech. Šli jsme.

»Jeďte s pánembohem«, řekla matka a pokřižovala se.

Ještě stál na verandě vroubené divokým vínem, už červeným, a kýval hlavou. Dobrý, zlatý člověk! Vůz zahrnul lesním úvozem, — -- náš dům znikl za stromy. Zvolňoučka a tiše jsme vyjížděli úzkou cestou, kterou udržovalo ve vlhku pažení prerůstajících smrků; pomalu se začínalo svítat mezi stromy; vyjížděli jsme. Koně popoběhli, travnaté stráně nás pozdravily, známé stráně, zkalené nízkou mlhou, z níž proklobá-

valy se sem tam došky a štíty baráků. Byli jsme na kopci, polibkem prvního rána zadýchaný kraj spal před námi. Brzda zaskřípala. Ještě jednou se nám mihla naše střecha, ale jen v letu.

E. HOLÁREK.

Z CYKLU »KATECHISMUS«.

Před okny kývaly nám staré, osmdesátileté jedle, mírně a důstojně, jen někdy se rozvášnilly, padaly si v objetí, hned zas se odpuzovaly, a hudba jejich jehličí pod dechem větru, vždy smírná, uklidňující jako hukot splavu vnikala až k nám. Uvázlo mi trochu toho šumotu v prsou až do dneška.

Otec vyšel za povoláním, já se chystám do školy. Klepání na domovské dveře. Matka běží otvírat a ptá se cestou: jsi ty to?

Špačci se vrátili, zavolal. Záhony ještě přikryty slamou a roštím. Obloha dosud není vybarvena, jen tam za jedlemi a holými olšemi vystupuje slunce z mlhové lázně. Po šedo zelených trávnících to skáče, na holých stromech to beseduje. Staří známí! —

U nás se dnes mlátí. Dvůr je pln snopů, hnutí tam není. Mezi snopy obcházejí slepice a vyskakujíce strhují klásky k sobě a rozklobávají je. Praží až mdlo. Sedím před domem ve stínu a čtu Němcové pohádky.

Za hory, za doly, mé zlaté parohy —
kde se pasou?
Smolíčka pacholíčka
jeskyňky pryč nesou.

Šeptavý, sem tam jen ostřejší rytmus cepů splývá mi s četbou. Cipity, dupity. — Od rybníka, který v zeleni dole leží jako veliká lastura a jen chvilku se zachvěje a zaskvěje, přiletí větrík plný smolné vůně a obrací mi listy a svádí: Nech čtení, dívej se, dívej!

Poslední rána dozněla, ve vsích okolo zvon za zvonem — tam přestávají — tam začínají — vyzvání poledne. Ženci staví cepy do koutů, sedají na otepích podle přístodolku a vyčarují z úkrytů své obědy. Vidím je podnes. Starý Lukeš (u nás říkali »starý« asi od čtyřicíti), suchý človíček s mžouravýma očkama, tenkého špičatého nosu, který si stále ukazováčkem utíral. Lukeš byl čtenář. Vždycky na zimu si došel k Drbohlavovi a vypůjčil si od něho brýle. Mluvil málo, ale dával si záležet. Mikulovo všecko myšlení a cítění protínalo se v plecháčku, odkud se zálibou lžící po lžící vybíral polévku. Ozval-li se kdo hlasitěji nebo promluvil-li naň, zvedl polekaně hlavu a usmál se polovědomě bezzubými

ústý, kol nichž skládaly se husté paprsky vrásek. Naproti nim v koutku sedí tři děti a dělí se o chleba. Nikdo na ně neshlédne. Je jim dobře tak, jsou spokojeny. Holčička asi desítiletá, klukovi může být sedm a mezi nimi sedící třetí ještě nechodí!

»Tak starý Vávra už je zahrabán«, spustila z vysoka mlečka s lesklým obličejem a barevným šátkem, jenž se svezl se šedých vlasů na ramena, a založila po lokty nahé svalnaté ruce.

»Bodejt!« svědčili.

»Jak zkusil taky víc než otrok«, říkala jiná.

»No, má to teď lepší.«

»Od ty doby, co na něj pámbů to pití dopustil, já vždycky říkala: Vávra je jinej.«

»No, je na slávě boží.«

»Vezmeš-li ho na klín!«, rozkřikla se Bednářová na nejstarší z oněch tří. Bednářové jsem se bával, proč, nevím, na její tvář se nepamatuji pranic, jen její hlas jakobych podnes slyšel.

»Cožpak Anna nemá muže?«, ptal jsem se jednou.

»Je svobodná.«

»Ale když má děti!«

»Každý má jinýho tátu, a když se dítě narodilo, táta utekl«, řekl Mikula a usmál se přihloupě.

Nejmenší mezi rozprávkou se svezl pomalíčku se snopu na mlat a začal nepokojně sekát tlustýma nožkama.

»Že tě napálím!« — přival hrubých slov.

»Ale dyť nic nedělá«, zahučel starý Zítko.

»Že se staráte«, odbyla ho.

* * *

Na zahradě růže jsou ohnuty korunkami dolů a obhozeny listím a zemí, stromky obvázané slamou, holé křoviny zejí. Ve vrcholích rachtá sem tam hrst zbylých listů, jako zlatá moucha v pavučině třepetá se slunce v mlhách, na větvích taje jinovatka a zdoluhavě se sbírá v kapky.

Hvězda za hvězdou se rozpukává, na okolních stráních vyskakuje světlo za světlem, tam je jich celé souhvězdí, tam tma, tam dvě — mimoděk si mateš hvězdy s bludičkami oken.

ZLOMENÝ STROM.

Stál u cesty, sám, opuštěný,
sníh na větvích,
kol nikdo nechodil, jen vítr
se tudy mih'.

Již na podzim se k zemi choulil,
když ptačí let
mu posledním svým vzmachem s bohem
dal naposled.

Již tehdy vždy při letu větrů
se prudce chvěl . . .
Než doba zimy uplynula,
on dotrpěl.

Ne, nemohu již tudy chodit
v modliteb čas! . . .
Vidíš, má duše! O přítel
jsme chudší zas!

ZASTŘENÁ OKNA.

Kol malých oken smutný stín,
zahrádka pustá, bez květin;
na polích pějí skřivani,
violky v lesa ústraní —
a kolem tmavých oken
truchlivý stín!

Kol malých oken tichý žal,
jak svadlý list bys rozestlal;
potoky hrčí na lukách,
květ vlna líbá v blahých snách —
a kolem malých oken
hluboký žal!

Již u nich neseďává víc
sklopenou k zemi bledou líc;
v nich jenom smutný šerý stín
se tiskne v přízni pavučin;
ji v malém okénku
již nevidět víc!

BOH. MARŠÍK.

PIJÁCKÁ.

— MARIELLIMU. —

Prostorem zoufalství — opilý druh —
rozmachem spílým nad ohnivou výš;
zakřiknu písní svou jitro — a číš,
Albatros, rozbiju o slunce kruh!

Při sudech cyperských Musu jsem jal;
při smělé naději i krásnou má líc.
Básník prý pereat, cresceat král,
bez druha, bez vína nebyl bych nic!

Musa, ta koketa, plna je stuh,
nad rubín vína jí měkký plá ret,
v horoucím objetí tisknu ji druh
Pochyba, Zármutek do Pekel zpět!

Chladivé myšlenky stopíme v žár,
není-li víno tož budem pít krev
mloků a ropuch: tak zapijem' zmar;
Básníka — opilce — nejlepší zpěv.

Na rudý Musina nosíku květ
rozžehnu svíčku (ó, dvojité žár!) —
Na stuhly hořící v měsíčnu par
skytne se sršňů a vos celý svět!

Při sudech cyperských v objetí Mus
zvoní můj polibek v krásnou jich líc;
básník jsem floreat pro nebes Vůz,
bez druha, bez vína, nebyl bych nic!

E. HOLÁREK.

Z CYKLU »KATECHISMUS«.

SESTŘE MIRIAM, ZAPOMENUTÉ SPÍCÍ.

V rozpoutaném moři běsu
stíhám tebe v hrůzy plesu,
v rozpomnění stíhám tebe
valem Strachu, mukou štván. —

Tebe, která dřímeš v stínu,
černé slunce svíráš v klínu,
co zde marně sirý hynu
nikým nepoznán.

V Sabathu večerním kouři,
v strachu, jenž mne jímá v bouři,
těkající dlouhou nocí
prchám k tobě sám a sám —

Nic mi hrozí z Temna tůně,
tebe vidím v zářné luně,
a mně štvané srdce stůně,
srdce, kterým stůňu sám.

Smuten tak jdu horkou plání,
nebem touhy bez usmání,
peklem trudu, vizí, lkání,
se mnou bolest, mládí, klam —

Jen tvé sladké, mrtvé jméno,
v prázdnu ticha vysloveno
bývá těchy mojí léno,
sladké: Miriam!

TICHO V LESE.

V ečer svítí korunami —
S bázní strach těkají sami —
Soumrak v duši tvé se třese,
samota štká — ticho v lese.

Údol hnědne v temnu nachu —
Černý zrak tě bodá, strachu,
démon v tvoji duši hne se,
Zírá — . . . kol — jen ticho v lese.

Matná zář hvozd obestírá,
srdce rve ti smutek, svírá
duši, která nezvedne se
z bolesti víc — ticho v lese.

J. OPOLSKÝ.

D VĚ ŽENY. — NAPSAL V. OTO- MAR. — (Pokračování.)

Již při prvním jednání spozorovala Cili, že jest i Vilma představení přítomna. A když zapěla Carmen habaneru: Láska ptáče je volné, divé a nikdo jeho nezkrátí; marně volá je srdce chtivé a marně jemu lichotí. Jeden horoucně prosí, pláče, a druhý jak by němý byl, toho volí si přece ptáče an se mu lépe zalíbil.

A k tomu dodala ve sboru: Ten žár cikánské jesti dítě, proň žádný zákon není dán; kdy zhrdáš mnou, já miluji tě, však lásky mé buď varován.

A zpívala dál solo: Mysli, že po tom ptáčku sáhneš . . . myslí, že jej již máš, on mine, a miň jej sám, on již tě má.

Tu spozorovala Cili, že tmavý zrak Vilmy stále tkví na jejím muži. Václav sám dobře věděl o tom, ani se však nepohnul. Přes všechna čtyři jednání se nepodíval v tu stranu, kde Vilma seděla, až když přišel na konec okamžik, ve kterém José zabije Carmen, tu neočekávaný příval bolestné lítosti sevřel mu srdce, div nezaplakal. V tom okamžiku bylo to tam ono předsevzetí, které choval vůči »druhé Carmen«, a cítil jen výčitky svědomí a touhu prosit za odpuštění krásnou

tu ženu, aby mu prominula vinu, jižto na ni spáchal v duchu.

Když potom obecenstvo se vyhrnulo ze sálu na chodby, tu byla mu Vilma tak blízko, že chtěl k ní přistoupiti. Usmála se na něj vlhkýma očima.

»Hle«, řekl si v duchu, »teď možno seznámit ji s mou ženou, můžeme být všichni tři přátely. Hle, jaký vliv umění.«

Nežli však to provedl, přistoupil k Vilmě starší pán, otec její, podal jí rámě a odváděl ji pryč.

Cili, nechápajíc, proč se Václav zastavil, přivinula se k němu. »Pojďme«, řekla.

Šli domů, zavěšeni do sebe. »Jak se ti líbila Carmen?« zeptal se Václav.

»Velice«, řekla Cili. »Málo jsem však rozuměla slovům.«

Václav jí chtěl odpovědět. Ale prudká vichřice, která řádila venku, rozprašujíc na všechny strany sních, jej umlčela. Musili se silně opírat s Cili, aby se dostali ku předu. Cítil ji po svém boku, plnou tepla a oddanosti a těšil se již, až budou doma. O kdyby jen zas bylo jaro, zatoužil v duchu.

Doma jej uvítalo příjemné teplo, s ním však stouplo i rozčilení, které si odnášel z divadla. Aby se stišil, odebral se do svého pokoje a tam dlouho přecházel.

Nebylo určité myšlenky, které by se mohl zachytit. Jen srdce rychle bušilo, krev divoce vřela a nervy byly napjaty. Chodil, ale nestišil se.

Tu konečně Cili, starostliva o něj, otevřela dvěře s otázkou: »Ty ještě nespíš?«

Podíval se na hodiny. Blížila se půlnoc.

Cili v domácích bělavých šatech usedla na pohovku a sledovala jej očima.

Tu najednou klekl před ní a chopil ji za ruku

»Budu ti vyprávět o Carmen, abys jí rozuměla«, pronášel u vytržení. »Je to jednoduchá věc. José má nevěstu, Micaelu; oba jsou šťastni, zvláště ona se těší. Představ si jejich živobytí. Nic se nestane, až najednou přijde Carmen. Ty ani to snad nedovedeš tak pochopit, jako já.« A sklonil horké čelo na její pravici.

Pohladila jej druhou rukou po vlasech s mateřskou něhou.

»Vstaň«, řekla mu, »nač klečíš?« A přece se jí líbil tento záchvat.

»Měj mě ráda, Cili«, žebroňil, »hodně ráda.«

Nemusil jí to říkat. Objala jeho hlavu a celý obličej mu zulíbala.

»Ty se jistě něčím trápíš? ptala se ho a tu jí napadlo. »Viděl jsi, jak v divadle se na tebe Vilma stále dívala?«

Zavrtěl hlavou; nechtěl se přiznat. Usedl k ženě a sevřel ji v objetí.

Díval se dlouho do její modrých očí a pak povzdechl.

»Pojďme se podívat na Milouše, jak spí«, šepotala Cili.

Poslechl ji mlčky. Sedli si k hošíkovi, a ruku v ruce sklonění k jeho postýlce pozorovali jeho tichý spánek.

Hodiny těkaly jednotvárně, bylo slyšet slabý dech spícího dítěte.

A tak přišla půlnoc, aby zastihla je v něžném snu o blahu v přítomnosti, o štěstí v budoucnosti. Půlnoc, která byla mír a ráj v jejich pokojích, ale v oknech to bouřilo, kam opíral se vítr a bědující Meluzína kvílela v ulicích, vyprávějíc téže noci o krutostech života a bezcitnosti přírody.

X.

Zima byla toho roku příliš dlouhá. Ještě v březnu padal sníh a teprv okolo Josefa se ztratil z ulic. Nastalo vlhké, blátivé počasí po

několik dní; nicméně však ve vzduchu bylo cítit již jaro a Václav, jak jen mohl vycházel aspoň na chvíli do parku se projít.

I Milouše posýlal ven. Aby se otužil, říkal.

Ostatně počal otužovat jej hned v zimě. Když bylo sucho a tiše mrzlo, musila vždy Mařka, služebná, s Miloušem se jít projít na čerstvý vzduch. Tu zabalený do peřin, vyhlídal z barevného pláště ve kterém jej nosila Mařka, modrýma očima; někdy usnul na cestě a tu přinesla jej domů spícího s červenýma tvářema od mrazu.

Mimo to jej koupal Václav ve chladné vodě, ačkoli Cili a matka jeho spínaly ruce. A když hoch křičel, říkával Václav: »Jen ho nechte křičet, to mu sílí prsa.«

Za těch několik měsíců, co byl na světě, z Milouše se udělal pěkný chlapík. A tu přišlo jaro.

Na některých stezkách parku zbyly ještě stopy sněhu a ve chladných dolíčkách, na zemi v keřích tu a tam kousky ledu. Z větví spouštěla se voda, jakoby mlha padala na zem, ale nebe bylo modré a v parách bledé svítilo slunce.

»To je nezdravé počasí«, říkala Cili, »to nesmíme hochu pustit ven.«

»Jen ho nech! jen ať Mařka s ním jde,« radil jí Václav.

Cili se nechala přemluvit, ale brzy toho litovala.

Asi druhý nebo třetí den odpoledne, když Mařka přinesla dítě, uložila je Cili do postýlky a čekala, že usne.

Ale Milouš neusínal; a když zavřel oči na chvílku, najednou se probouzel, jakoby jím někdo zatrásl a celým tělíčkem se zachvěl.

»Ten asi neusne,« řekla Mařka, »oči mu jen hrajou; šelma.«

»Ba ne, ty oči se mi nelíbí,« podotkla Cili a položila Miloušovi ruku na čelo. Oči jeholeskly se horečně a čelo měl horké.

»Ty«, řekla Cili mužovi, když přišel na večer domů; »zdá se mi, že hochovi není dobře; bojím se, aby nám nestonal.«

»Ale jdi,« zasmál se Václav a přistoupil k postýlce.

Kdežto děcko jindy mělo radost, sotva jej spatřilo, tentokráte se nerozveselilo; zalehtal je pod bradou, vzal jeho ručky do svých, Milouš nic.

Chtěl jej vyzdvihnout k sobě a přivínout na prsa, — ale tu hoch dal se do pláče.

Nemohli jej ani stišit; plakal dlouho.

Rozsvítili lampy; ale večer, který jindy byl vyplněn »malým tím komediantem«, tenkrát byl docela zvláštní.

Dokud hoch plakal a konejšili jej, nebylo ani tak zle. Když do něj nalili různých nápojů, konečně se napil a stišil. Únava jej zmohla, že též usnul. — Ale tento spánek nebyl hluboký a zdravý. Stále se vrtěl malý ten spáč, vzdychal a stonal.

»Co říkáš, Cili, abych šel pro lékaře?« Napadlo tu Václavovi.

»Mohli bychom snad pro něj poslat? Ale ne, jdi sám. Vidíš, tos ty tím vinen. Tlačí tě svědomí.«

»Prosím tě, čím jsem vinen?« řekl Václav, ale přece nebyl si jist, nemá-li žena pravdu.

»Teď už to je jedno«, opanovala se Cili. »Tak prosím tě, jen jdi.«

Trvalo to dosti dlouho, než s lékařem se vrátil.

Tento prohlédl děcko, krk, jazyk, prozkoumal puls, vyptal se, zda byl hoch venku, má-li žízeň.

»Nechte ho v teple,« radil na konec. »Zatím nic není. Trochu jen horečka. Bude-li mu hůř, pošlete pro mne.«

»Vidíš, ty se svým otužováním«, řekla Cili po lékařově odchodu, »co je to platno?«

Václav neřekl ani slova a trpělivě čekal, co bude dál.

»Vždyť ono mu nic nebude, co?«, zažertoval s Miloušem.

Ale Milouš byl celý rozpálený a čím dál, tím bylo s ním hůř. — —

Časně ráno poslali pro doktora, ten opět vyšetřil pacienta a pak předepsal mu jakýsi lék. »Dávejte mu toho vždy lžičku za hodinu«, řekl a odešel. Odpoledne přišel zas a konečně se vyjádřil.

»To se nemůže hned říci, co přijde,« vysvětloval s nechutí. »Vy se však příliš bojíte. Nebojte se.«

Večer však na těle chlapce vyskočily skvrny.

Z počátku Cili svým očím nechtěla věřit. Ale potom, potom!

»Milostivá paní, to je šarlach,« řekla Mařka.

Lékař potvrdil toto mínění. »Mohou to být i spalničky, nebo nějaká lehká afekce. Nesmíme myslet vždy na nejhorší. Můžeme také mnohému předejít.«

Ale tenkrát nebylo to již možno, neboť hoch měl opravdu spálu.

Přes všechny snahy, zničit tuto nemoc, bylo Miloušovi vždy hůř. Byl jako za živa v ohni a jeho nárek rozdíral všem srdce.

E. HOLÁREK.

Z CYKLU »KATECHISMUS«.

A. WIESNER.

ZIMNÍ VEČER.

Udržovali jej ustavičně v teple a nespali zároveň jako on. Svítili celé noci a ošetřovali, jej, jak mohli.

Často Václav, unavený nadlidským napjetím smyslů, usínal v noci na chvíli hlubokým spánkem, z něhož se probouzel u vytržení; viděl vždy Cili u postýlky dítěte a zvláštní cit, smíšený s úctou, sevřel mu srdce.

Musil ji obdivovat, tu mateřskou lásku. Plnila jej úctou tato Cili, které si dřív tak málo vážil. Byl by jí zulíbal ruce, ale bál se jí, neboť — ačkoli mlčela — jakási tichá výčitka hleděla na něj z její očí.

Proč jen se míchal do výchovy děcka? Vždyť mu to ani nepatří.

Tak říkal si v duchu a plísnil sám sebe.

Ale co naplat; tím se nic nezměnilo. Nemoc uchvátila Milouše docela. Měl boláčky na celém těle a nejvíc na hlavě, kde nebylo již ani vlásku.

«Pane doktore, pane doktore», říkala prosebně Cili, »co je s tím hochem?«

»To dítě je slabé,« poznamenal suše. »To je chudokrevnost a skrofulosa — to víte, šarlach má vždy následky.«

»Ostatně«, dodal jednou, nevida pražádných úspěchů, »takové dítě by mne ani netěšilo.«

Řekla to potom Václavovi. Chtěl na doktora běžet, a ho zabít. Ale potom sklesl na pohovku a zakryl si oči.

Cili dala se do pláče. Plakala tiše a dlouho.

»Prosím tě, přestanešli jednou«, ozval se konečně Václav.

Tu vypukla v hlasitý nářek.

»Takové dítě! Takové to bylo roztomilé dítě!«

Chodila prudce po pokoji a potom postavila se u Milouše.

»Doktor má pravdu. Hoch byl chudokrevný a slabý. Co moh vydržet? A tys ho otužoval, toho malinkého broučka!

Václav se rozeznil.

»O já vím«, vyrážel ze sebe, maje zničené nervy stálým rozechvěním po celou nemoc dítěte, »já vím, co ty si myslíš, nebo co ti kdo namluvil. Já jsem na tom vinen, já?«

Nastala pomlčka.

»Vy muži jste všichni stejní Kdo ví jak žijete, než se oženíte . . .«

Václav oněměl. »A kdo ti tohle to namluvil? Kde tos vzala si do hlavy?«

Neodpovídala, plačíc.

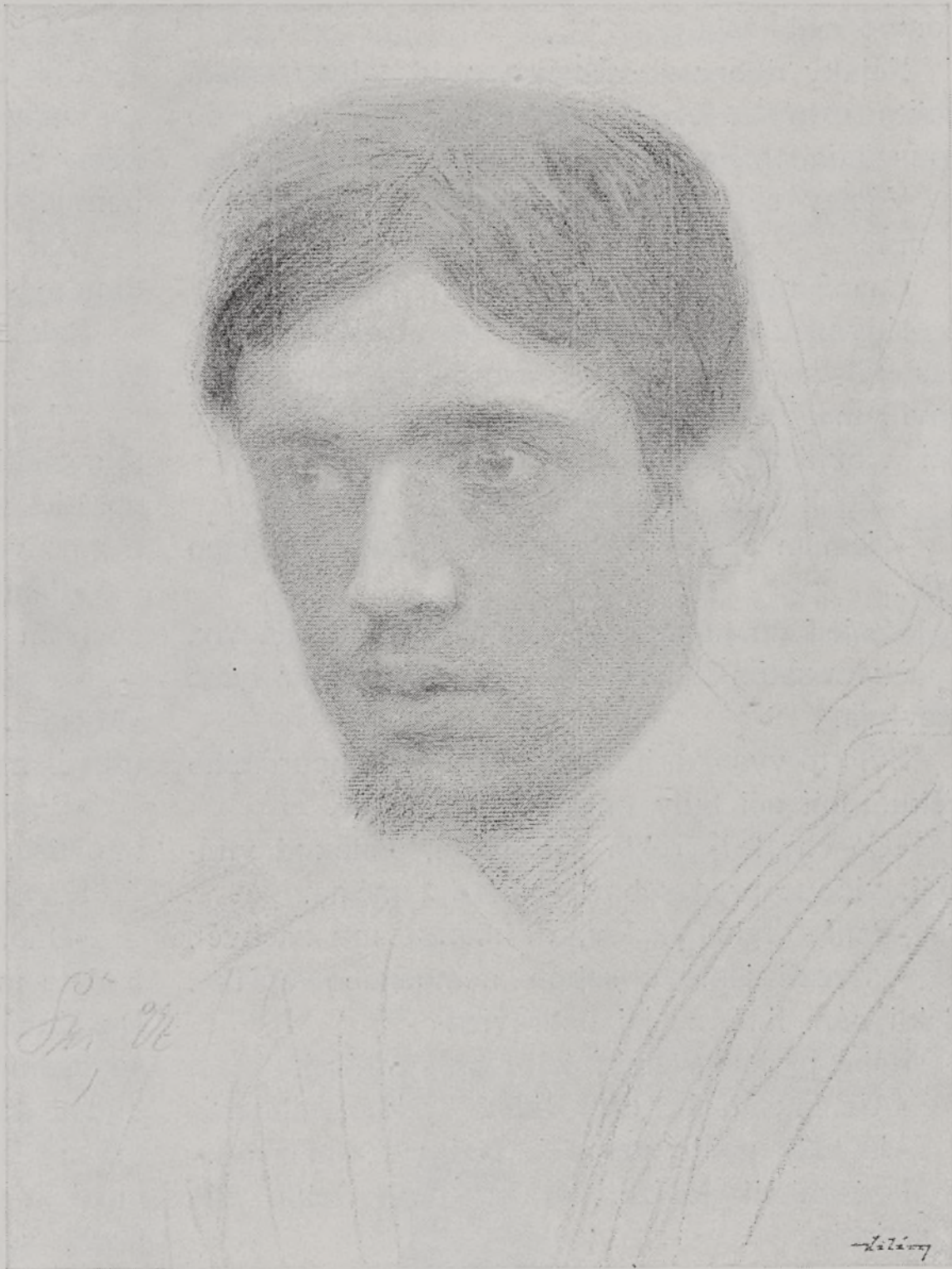
»O, to jistě dobrá ta paní tchyně. Ostatně . . . pamatuj si to: vy byste všechny rády svedly všechnu vinu na nás. Žijeme špatně. A jak žijete vy? Samé stráže kolem vás. Hlídkají vaše ctnosti a proto žijete dobře. Ale to ti povídám: já žil docela dobře a jsem na to velmi pyšný. Žil jsem tak schválně, slyšíš, aby mi pak nemohla nějaká . . . říci to, co tys mi rekla. O já to dobře vím, že všechna bída a zodpovědnost se uvaluje na muže, dobrá. Ale kdybych byl jediný, který může se vám postavit s jasným čelem vstříc, já to učiním, jen proto, abych zdrtil tu hloupou chytrost ženskou, která kořistí ze svého postavení, z toho, že byla hlídána po celý život, a tím se pyšní, že sama o sobě by nestála za nic.«

Unesen svým hněvem, pronášel tato slova, nevěda dobře, co vše mluví. Ale smysl té řeči byl jemu správný a vhod. I docílil toho, že se nepoddal ženě, a to chtěl.

Potom vzal klobouk a vyšel z domu. — —

»Nemiluje mne víc!«, křičelo to v Cili a hned za tím v rozčilenosti vzpomněla, jak už dávno, před lety se k ní choval. Jak brzy po svatbě se změnil. Jednou jí vytýkal to, podruhé zas ono.

Nenaučila se počítat, ani psát. Jednou probíral dopisy, které mu psala. Ukázal jí ty chyby, co nadělala na každé stránce, podškrtnuté červeným

MAX ŠVABINSKÝ.

STUDIE.

inkoustem. »Ona myslí s úzkým i, ne s ypsilon,« posmíval se jí nehezky. Celý se otrásal smíchem. »Ona mislí,« opakoval jízlivě a bil se rukama a tloukl nohama.

Ach ano, dávno, dávno to mohla vědět. Že jí to nikdo neřekl! Proč ani její vlastní matka ne?

Rozechvěna hroznými těmito pro ni myšlénkami přecházela pokoj sem a tam.

Tak co jí zbylo? »Jen tys mi zbyl, ty ubohý broučku,« zvolala s nářkem, a vrhla se na své dítě.

Je to její dítě? To zde, ten hnisající ubožáček?

Taková je radost života? K tomu se připravovala dvacet let?

A zoufalost její neměla mezí. — —

Ale jak se říká: když je nouze nejvyšší, bývá pomoc nejbližší.

Nějaký dobrý člověk jí poradil, aby nechala doktorů být a jela s dítětem k léčivé bábě do sousedního městečka.

Václav se vzpíral, ale konečně — hůře být nemůže.

Časně ráno, ještě za tmy, vyjeli kočárem.

Když dojeli k chalupě, kde bydlela bába, zastavil kočí a Václav zabouřil na vrata. Za chvíli malým otvorem zasvítily se vnitř dvě ostré oči a bylo slyšeti hlas: »Co si přejete?«

»Jdu k vám s dítětem«, řekla Cili.

»Nemám času,« zahubovala bába a bylo po řeči.

»Zajeď do hostince,« poručil kočímu Václav, »počkám zatím tady.« — — Za chvíli teprv bába otevřela.

Byla to vysoká, hubená, stará žena neurčitého věku. Její oči byly tmavé a pronikavé.

»Co chcete?« řekla Václavovi, poněkud vlídněji, vidouc před sebou »pána« z města.

»Paní,« řekl Václav, a hlas se mu zachvěl.

»Přivezli jsme s sebou nemocného hošíka. Řekli nám lidé, že jej uzdravíte.«

Bábě přeletěla slabá záře přes obličej.

»Ale musím ho dřív vidět,« řekla rozhodně.

»Já tedy půjdu pro něj. Pošlu s ním ženu.«

Podával jí peníze. »Až potom,« řekla tiše a zmizela.

Když Cili přiblížila se k chalupě lékařky, srdce jí prudce bušilo.

»Jestli ho zachrání, jestli ho spasí? Bože!« myslila si, překročujíc práh. Vešla do světnice.

»Dejte sem dítě,« řekla stará s nedočkavostí. Cili jí podala Milouše.

Dubnové jitro svítalo oknem do temné světnice, kde v rozích pod obrazy a krucifixy hořely věčné lampy.

Stařena vzala děcko do náruče a dlouho, dlouho se na ně dívala.

Pak najednou počalo se cosi chvět v její tváři a tichá slova jako nárek proudila jí z úst.

»Tak to jsi tedy ty, ubohé dítě? Tak daleko tě nechali přijít, chudáčku? A to jste vy matka?« obrátila se k Cili, »vždyť ono je plno nečistoty a za živa hnije!«

»Paní,« bědovala nešťastná Cili, »dělala jsem, co jsem mohla. Paní, nevěděla jsem o vás.«

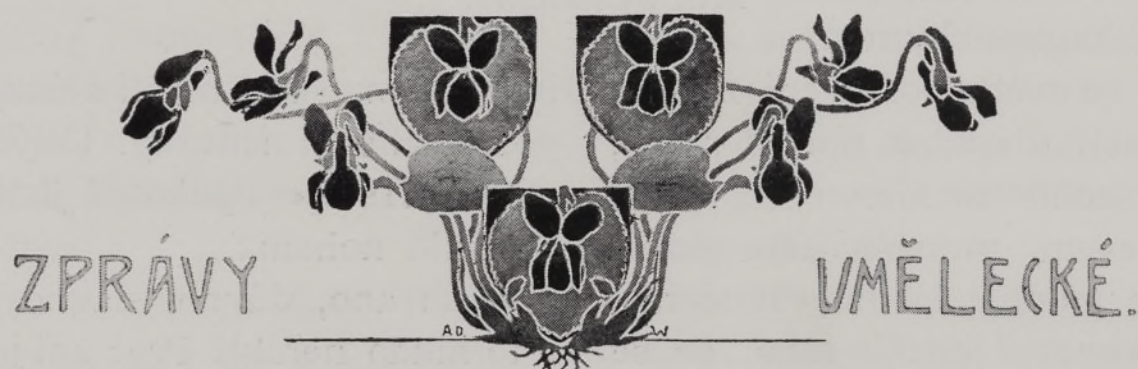
»A já mu mám pomoci?« bručela stará. »Myslíte, že mu pomůžu?« A bodavý zrak její utkvěl na Cili.

»Paní, vy mu pomůžete, já to vím,« zaštkala tato tiše.

Stařeně se zas na okamžik vyjasnil obličej.

»Dám vám tedy masti, slyšíte?« řekla, »tou budete mu boláčky mazat, ale až po koupání. Do lázně, do teplé, budete dávat tohleto (šla do sousední jizby a za chvíli se vrátila) a pít mu budete dávat tohle thé. Koupejte ho dvakrát denně, thé mu dávejte aspoň třikrát. To všechno z něho musí jít ven. Až bude nejhůř vypadat, tak mi hochu sem přivezte.«

(Příště dále.)

— MODERNA ČI SMĚR NÁRODNÍ? V záležitosti této uveřejňujeme další dva projevy:

(Z kruhů architektů).

S radostí vítali jsme rozhovor o tomto důležitém thematicu, v čísle posledním a sice nejen z toho důvodu, že vychází z předních kruhů českých architektů, nýbrž i proto, že jest v něm obsaženo jakési credo několika (doufáme, že

ne všech) pražských architektů, jakým směrem chtějí se brát, na jakém základu doufají přijít k české moderní architektuře a jak dlužno postaviti se naproti vlivům cizím. K tomu připojujeme i my svoje náhledy.

Článek onen psán patrně v domění, že bychom si přáli, aby byla u nás škola Wagnerova kopírována. Toho jsme byli vždycky daleci, avšak nepopíráme, že silným vlivům

neubráníme, jako se jim neubráníli naši předkové ani národové jiní; to vidíme z historie nejen naší nýbrž všech jiných národů a zemí. Práti jest si jen, aby takové vlivy přistihly naše architektky vždy dosti připravené, umělecky samostatné a dosti silné, aby si tuto samostatnost sami dovedli uchrániti. Architekt, který má sám dosti tvůrčí síly a uměleckého citu, nemusí se vlivů cizích báti a nemusí přesně určovati stanovisko naproti těmto.

Předkové naši nebráníli se přichodu gotiky, odolali rozmachu a síle ducha italské renaissance, neubráníli se ani baroku; avšak památky naše z těch dob, vytvořeny

byvše skutečnými umělci, dostali zcela odlišný zvláštní ráz, jež právem zoveme českým.

Pochopujeme zcela obavy pisatele, máme-li na mysli způsob tvoření, jaké až na některé čestné výjimky se u nás po celá desetiletí provádí: jest to sestavování jistého architektonického aparátu té neb oné doby, pohodlné kopírování z děl ať vídeňských neb francouzských bez vlastního citu a samostatnosti, ohřívání takých starých motivů, jež zůstanou pro nás bezvýznamnými i kdyby to byly motivy sebe klasičtější. I na našich monumentálních budovách vidíme pořád ještě greify a třínožky, špatně modelované akantové závitky a italsko-renesanční náplně. A není nic protivnějšího, než když jsou takové motivy ještě špatně udělány! Bohudík, že v poslední době pozorujeme blahodárny vliv ornamentální dekorativní české školy Kloučkovy. (Zemská banka — Vnitřek pražské spořitelny.) —

Mnohá moda přišla sem, když ve Vídni byla již odložena, mnoho jednoduše kopírováno, aneb sestavováno z modních děl, které nám Vídeň podávala.

Bylo-li promluveno o škole Wagnerově schválně s ohledem na činžovní a obchodní domy, stalo se tak proto, že ony — ano monumentálních a veřejných jest pořádku — dávají ráz

celému městu; ráz, jenž dlouho potrvá a hlásati bude na jakém stupni byla u nás architektura na sklonku 19. století, na jakém stupni byli naši architekti a naše školy. Nedostatek staveb velkých a nákladných nesmí nám býti výmluvou. Vždyť právě, jak my aspoň soudíme, dokázal Wagner na svých nádražích okružní dráhy, co s jednoduchými prostředky dovede. On dal zde i železu snesitelnou formu i barvu. Nádraží ona působí velkoměstskou noblesou.

Proto náš tón o škole Wagnerově i naše přání; naproti tomu přiznáváme, že musíme s ohledem na starobylý, překrásný ráz Prahy býti do jisté míry konservativními a že jest úlohou škol našich vedle principův moderních pěstovati též porozumění a lásku k našim, na naší půdě vzniklým stavebním památkám. Z toho důvodu schvalujeme návrh pisatele, aby zřízena byla podobná stolice na škole technické, a aby v tom smyslu i program její byl upraven.

Pak by alespoň bylo nemožným, aby — jako ještě nedávno — byl pražský barok resp. barok vůbec s katedry jako cop a úpadek umění vyhlášován, a jako jedině správný recept na architekturu recept Vignolův uznáván a také všeobecně doporučován.

Zajisté by bylo bývalo pro veškeré naše nové stavby prospěšno, kdyby architekti hleděli si více našich domácích památek stavitelských, památek na naší půdě, třeba že pod cizím vlivem, však umělecky vytvořených. S tvrzením však, že by jedině česká renaissance a barok byly východištěm pro naši modernu, nesouhlasíme.

Nesprávný je předpoklad, že gotika jest pro nás sloh mrtvý. Již každému jest přec známo, jak velkou úlohu hraje právě gotika v moderním umění vůbec, ať již ve Francii, Anglii nebo v Německu. Gotika to jest, která jako jinde také u nás nejvíce vyjadřuje ducha doby, v které vznikla a již tím je velice poučná.

V samé moderní Anglii pozorujeme teplý svěží dech středověku. To není však pouhá aplikace, pouhé ovládnání archi-

FR. ŽENÍŠEK.

tektonického aparátu, s čímž my se bohužel tak často musíme spokojiti. Zde neplatí osvědčený recept, nýbrž to, co dá se vyjádřit slovy — umělecký cit

Kde umělecký cit s moderním spojen, tam začíná tvůrčí síla své dílo.

Rozum pak, jenž nepřipustí prohřešení proti praktickým požadavkům doby vede nás po správných stezkách k pravému umění a propůjčuje našim dílům ducha.

Že i u nás možno gotiku povolati v život, vidíme na příklad na domě Štorchově, který vznikl na základě nálezu při bourání, nálezu, jehož si velice ceníme; byl to proces zachovávací nesoucí se v duchu naší doby. To cítil architekt, stavebník i obecnstvo.

Ano my máme lásku k výtvorům našich slavných předků, my chceme je vždy s pietou zachovávat, co možno nejméně památný pel jejich setřítí a na základě jejich pracovat, tam kde toho nutně třeba. Přijde ovšem na to, jak dovedeme jejich krásy chápat a při našich nových výtvorech uplatnit. Kde toho však proces zachovávací nevyžaduje, může zajisté moderní architekt tvořiti na širokém základě umění stavitelského vůbec. Při přístupnosti studia veškerých děl světa, při velkém počtu jejich papírových tlumočnicků nebudeme se ani dost málo diviti, když architekt nechá se svéstí ať mohutností plochého umění egyptského, silou výtvorů doby slávy řecké a římské, bohatostí kypící architekturou Indů anebo poesí prostých lidových výtvorů našeho venkova a dovede z nich čerpat: bude-li to umělec oplývající samostatnou tvůrčí silou, dovede i na nejširším základě tvořiti díla, která také budou českými.

Také cesty k české moderně mohou býti rozličné, jen když budeme míti s námi cítící, u nás žijící, skutečné umělce kteří dle svého přesvědčení pracovatí chtějí ku slávě, pokroku a prospěchu našeho umění architektonického, v duchu naší doby tak jak jest.

V době gotické pracovali zde Francouzi, Italové o renesanci: umělecky tvořící individuum dovede se daným poměrům přispůsobiti. Na vznětlivého a nadaného umělce má vliv okolní příroda, lid, jeho zvyky a obyčeje, flora s jejími zvláštnostmi. Vliv mívá, jak z historie mnohých našich památek známo i my-

Z VÝSTAVY UMĚL.-PRŮM. ŠKOLY.

slící duch stavebníka. (Hvězda, Belveder, Valdštýnský palác.)

Za nynějších poměrů u nás na architektky nehledí se skoro ani jako na umělce. (? Red.) V mladých pak nebudí se žádné nadšení, žádný zápal a jest chybou, že mladí architekti nejsou ve svých snahách aspoň tak podporováni, jako malíři a sochaři. Oni větším dílem nemají ten pocit, jak důležité zaujímatí mají postavení v našem umění.

Na akademii není dosud architektura vřaděna, ačkoliv tam patří a prospěšno by bylo, kdyby vstoupila s druhými uměními v užší styk. Architekt musí býti často pojítkem mezi malířem, sochařem i všemi druhými odvětvími umělecko-průmyslovými, a musí míti pro tyto porozumění a cit. K tomu však nestačí vždy pouze škola, jež záleží v několika studiích z doby antické neb renesanční. Jinde mají akademii a římské ceny, jimiž budi se ctižádost a tím i píle. Nepotřebujeme římské ceny, avšak když ani akademii dosud nemáme, mělo by pro nás vypisování větších ideálních konkurencí — jimiž luštěny by byly speciálně otázky naše — velký význam.

Mladí architekti měli by příležitost se vyvinouti a tužiti, a při tom by měli úplnou volnost pracovatí ve směru národním neb širším, ve směru vlastním. Povolání činitelé měli by se o to přičinili, aby c. k. česká akademie pro vědy a umění, která pro ostatní odvětví již mnoho udělala, i na architekturu patřičný zřetel vzala. Dále městská rada mohla by přispěti k vychování inteligentních architektů, kdyby při udělování svých cestovních stipendií k těmto ohled brala. Dosud se hlavně vysílaly do cizích měst síly, aby vzdělaly se a seznámily s opatřeními hygienickými, kanalisace a p., ačkoli otázka malebného rázu a vzhledu Prahy byla stejně akutní a tudíž inteligentních architektů stejně jako inteligentních inženýrů městské radě bylo potřeba.

D—k.

— Z redakce. — Byli jsme daleci tužby, aby právě vídeňská Wagnerschule našla u nás své kopisty (těch zde bude za chvíli tak dost), za to ale pro nesli jsme přání aby také Praha našla svoji novou, mladou školu a při tom zbožně pozvedli jsme svých očí na povznesená místa, zdaž i tam všímají si, že jinde — zatím co u nás na jednom

a téměř fleku sedíme — rostou celé generace ženoucí se s poctivou snahou za tím co jednou chtějí zvatí »svým« čemu ale my říkáme »moderní«. Je to snad hřích chtít, aby také u nás mladší generace snažila se »o své«, snad je to příliš mnoho žádáno i od sil je vedoucích, aby přestali překážeti — ale už jsme to hříšné přání v čísle 5. projevili a nelze tedy říkat v čísle 7. něco jiného. Z článku z kruhů architektů nám zasláno a v předchozím čísle uveřejněného utkvěla nám v paměti proložená slova Moderna či směr národní? jako otázka a vlastní rázovitost, historický podklad, moderna česká jako odpověď, s jejíž poslední částí s panem pisatelem plně sá srovnáváme. Cesty mohou být rozličné, jen když — v tom se srovnáváme, že pouhým kopírováním nikam to nepřivedeme.

Kopírovat ustavičně starší architektury, jež získaly si jména české gotiky, české renesance, pražského baroku, znamená opakovati staré, třeba i krásné písničky, z nichž ale nové opery nepovstanou, kopírováním na dále povstávají budou namnoze bezkrevné konglomeráty, nechutné pro příští generace v porovnávání se stavbami starými (ač-li se jí zásluhou městské rady pražské příležitost ku srovnávání vůbec poskytne), nechutné a neschopné, aby znamenaly vyšší stupeň v tvorbě umělecké. Konglomeráty takové zůstanou neplodnými zplozenci, nepočítanými v řadu biblických praotců.

Oním ustavičným kopírováním třeba zdomácnělých slohů nerozmnoží se ani o chlup zmíněná vlastní rázovitost*) nenastoupí-li místo něho cit pro zvláštnosti historických slohů našich, jichž studium pak k další tvorbě nových děl by vedlo. Tu přiznáváme tedy důležitost historického podkladu nikoli však výlučnou nutnost jeho — toť bychom zapomenouti musili, že také kolébka oněch historických slohů v Čechách nestála, ale že našli se umělci kteří na těch slozích nedomácích dovedli založiti to čemu my dnes říkáme zde české onde pražské, co ale oni považovali tehdy za to nové, své, za to — tehdy — moderní. Ba přiznati se musíme, že historický ten podklad činiti by musel i geografii své ústupky, neboť připomíná-li se, že Praha leží mezi Vídní a Berlínem (chceme-li i mezi Paříží a Moskvou) nemůžeme chtít aby v ohledu uměleckém ohražovala se čínskou zdí.

O moderním jak my ho chápeme víme, že přímo nenalezneme ho ani v Berlíně ani ve Vídni, víme že k tomu je něčeho více zapotřebí nežli kopírovati. A což teprv postavíme-li našim architektům cíl moderny národní! Kde, v čem bude kotvit její národnost? Snad ve dřevěných stavbách lidových, v gotice Rejskově nebo Benešově, v renesanci vlašské, jež u nás různých zvláštností se dodělala, v pražském baroku Dienzenhofferův?

*) Vlastní rázovitosti nedodělal se ani Manes, ani Aleš či Myslbek přimknutím ku starým formám!

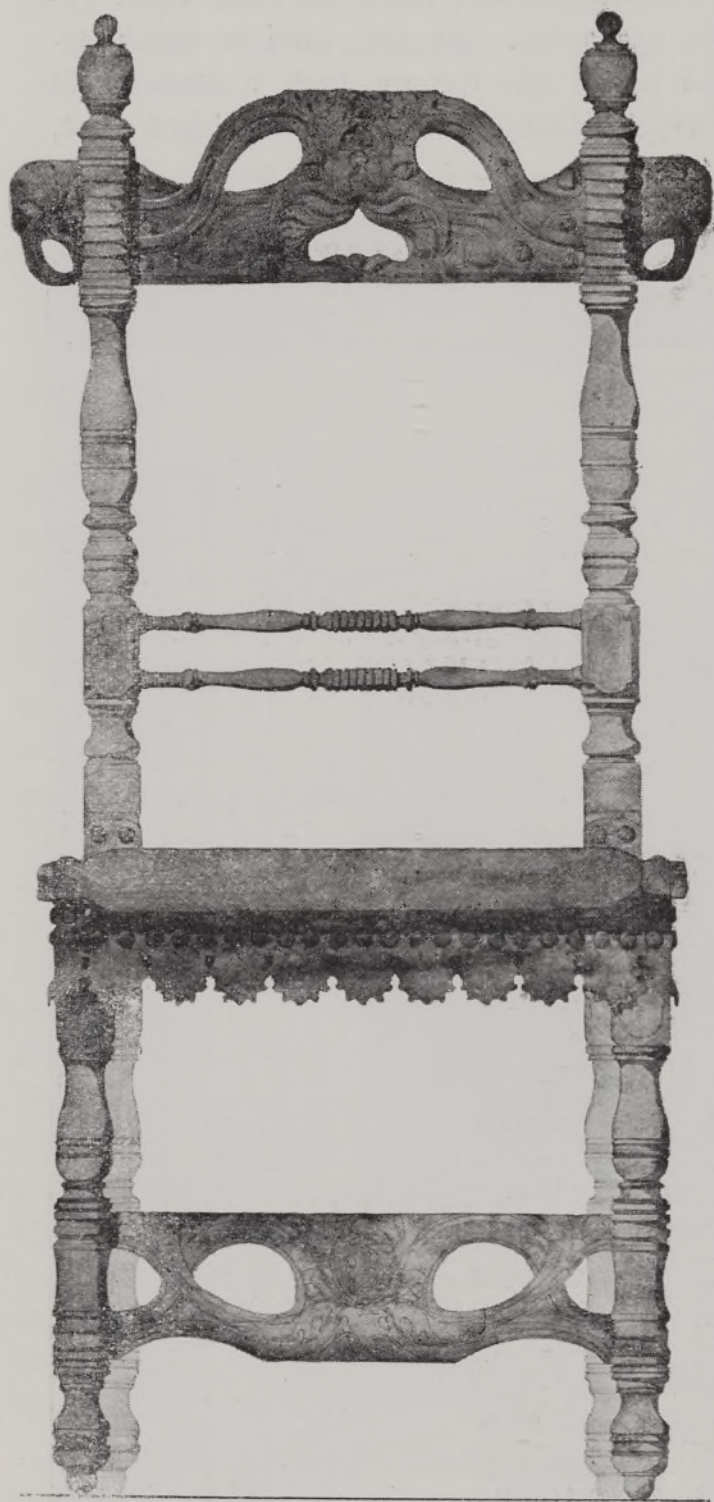
— Proč dávat jednomu z těch historických (nikoli národních) slohů přednost před druhým? Proč speciálně hledat spásu v renesanci »české«, když ještě před nedávnem, »odborníky zarážel« návrh Kaftanův, aby v ní postavena byla palácová budova Zemské banky? —

Kdybychom my Češi měli svůj vlastní vypěstovaný sloh od základů jako Řekové svoji antiku, Italové svoji renesanci atd., chápali bychom ono vlastenectví, které by mohlo od umělců žádati pěstování tohoto slohu na půdě vlasti vyrostlého, jako slohu národního. My ale, kteří ve všech dobách přispůbiliby se umění celé Evropy, kteří v tomto umění máme své charakteristické odchylky tak jako je má jiná země,

Z VÝSTAVY UMĚLECKO-PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY.

my věru nemáme příčiny proklamovati pro svoji modernu ten nebo onen sloh historický, který k nám byl odjinud zanesen. Ostatně malý pohled do historie byl by nejlepším důkazem. Dejme tomu, že žijeme v době vladislavské gotiky, v době, kdy čeští architekti na základě gotického (slohu k nám zanešeném) pracovali dále, uplatnili své charakteristické detaily. Z Itálie začíná vliv renaissance. — Analogicky k dnešnímu hlasu českých architektů, musili by tehdejší cítilce s národem ohraditi se podobným způsobem proti cizí

Z VÝSTAVY UMĚL. PRŮM. ŠKOLY.

by přece. A zrovna tak považujem za nemístné dnes brániti se tomu duchu, který ne výlučně v Němcích, v Berlíně a ve Vídni ale ve všech zemích zvláště v Anglii a ve Francii zapustil mohutné kořeny, duchu, který je předzvěstí jisté samostatnosti architektury a uměleckého průmyslu.

Za nesprávné dále považujeme udávati moderně určitý směr, když jsme přesvědčeni, že moderna — má-li býti vůbec modernou — žádných cest předem určovati si nedá — a že má-li u nás ona povstati, je potřebí duchů umělecky vnímavých, jimž nesmí se v cestu volati »zpět! — na levo! — na pravo! — zpět!« —

vlašské renesanci, která začala podmaňovati si země Německa i Rakouska — a věrni tomuto ohrazení — pracovali by dále na výkvětu české gotiky.

Každemu, kdo dějiny umění studuje napadne, že čin ten neměl by za následek stvoření modernější gotiky, že by byl jenom konservatismem, který by ve starém duchu pracovali dále vel — že by byl příčinou opoždění příchodu renaissance — umění tehdy moderního, ti pak, kteří podobnou práci jako jedině správnou hlásali, nebyli by sto zadržeti konečně příboj těch nových, moderních vlivů cizích a tak »česká renaissance« vznikla by sice daleko později, ale vznikla

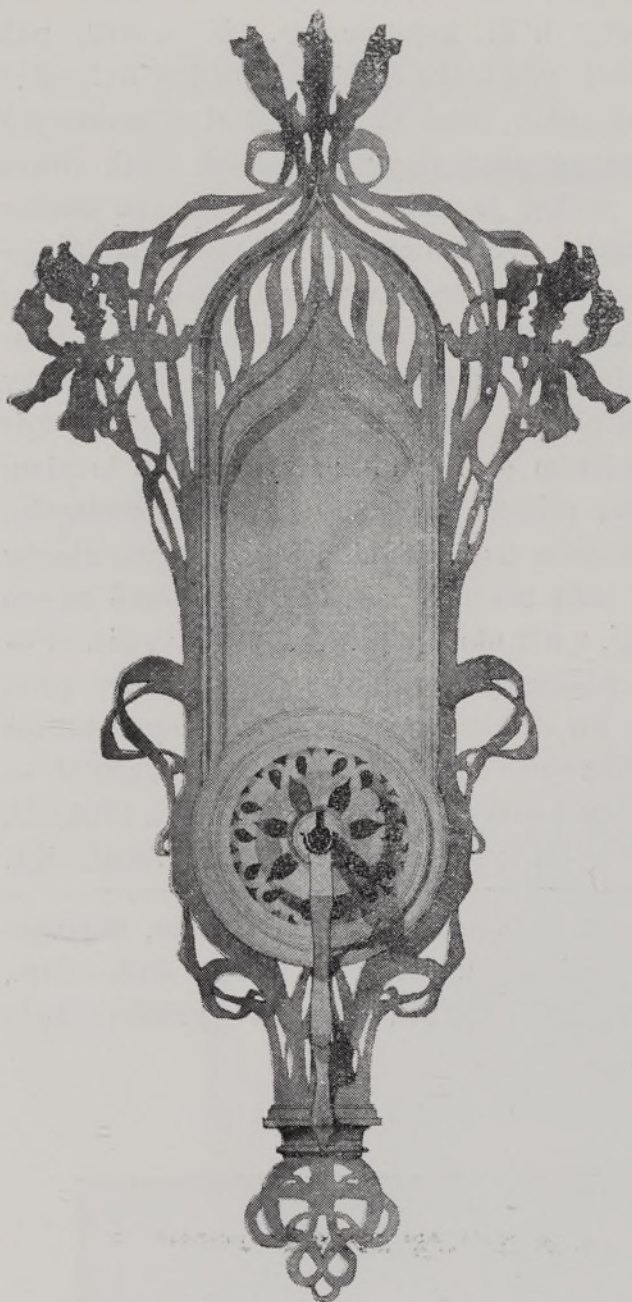
A vykonají-li pak oni neokopírovaného něco — at již směřovati to bude k slohům našim historickým a nebo odlišně dosahovati bude tvorby současně cizí, něco tak umělecky silného, že ono umění podmaní si i jiné tvůrčí duchy umělecké pak získáme na ten čas vévodící modernu národní, jejíž prestol ale bohdá zvrhne duch časů příštích — jenž píditi se bude po novém »moderním« jemuž by připsati mohl epitheton »národní.«

— LENBACHŮV PORTRÉT MOMSENA byl, jak širší veřejnosti známo, z vystavených děl letošní výstavy Krasoumné Jednoty vyloučen. Domnívali jsme se, že stalo se tak ze šetrnosti k českému obecenstvu, ale jak ze souhlasných zpráv »Bohemie« a »Tagblattu« se dovídáme, »výbor Krasoumné Jednoty po zralém uvážení dospěl k přesvědčení, že vůči nynějším poměrům naprosto mu není možno převzít zodpovědnost za vynikající dílo, jako jest podobizna Momsena. Tím odpadla veškerá možnost obraz ve výstavě umístiti, neboť veškeré výstavní předměty musí býti vystavovatelům vráceny ve stavu bezúhonném.« — — V těch slovech dobře cítit, jaký duch vane ve výboru Jednoty: místo aby provokativného zasílatele (portrét zaslán byl z Vídně!) poučila o tom, kdy je co místno, zasílá do zdejších německých listů úřední zprávu, již podkládá českým návštěvníkům, že by schopni byli vandalského nějakého činu na díle Lenbachově. — Děkujeme za poklonu gentlemanům z Rudolfinu, kteří v té chvíli, kdy urážejí české publikum, kupují ještě před zahájením výstavy Lenbachův portrét Gladstona, aby morální poškození materiálně kryli. Jak ohledu plní dovedou býti oni k cizímu umělci a beztaktně k celé řadě českých svých členů a návštěvníků výstavy! — Jsme zvědaví, všimnou-li si tito taktu slavného výboru Krasoumné jednoty a jak dovedou ho paralyzovat. Tak daleko tedy dospěly věci v Rudolfinu, že dnes nejenom s umělci českými, ale i s veřejností začíná se zacházeti beztaktně.

Jak chová se »Společnost« k umění českému i k umělectvu jeho, pověděli jsme v minulém ročníku dost zřetelně, a zkušenosti ty množí se stále měrou úžasnou. — Inspektorem galerie dosazen Němec beze vsí znalosti jazyka českého. — Zvěřinovi nepropůjčeny místnosti Rudolfinu k uspořádání souborné výstavy, za to propůjčeny byly Němci Uhlovi, za to at již úředně či neúředně podporována umělecká výstava v Podmokli r. 1897, tím že obrazy kolektivně z Rudolfinu zaslány a propůjčeny tajemník jednoty p. Čermák, aby tam zručností svojí aranžoval onu čistě německou výstavu. Některé prémie »Jednoty« vydány s textem německým pro Němce a německo-českým pro Čechy. Tak se rozumí u nás spravedlivému utrakvismu, tak zavléká se politika tam kde má se sloužiti samému umění.

To vše u nás se ví, ale proto že čelným umělcům našim i inteligenci, která se šlechtou zde súčasněnou je v dobrém poměru, ve všem se vyjde vždy s ochotou vstříc a protože všichni ti ten osten urážky necítí aneb cítiti nechtí, proto vše zůstává při starém a nikde člověk nenalezne stébla, jehož by se chytiti mohl, aby z neblahých těch poměrů vyběděl.

A odpomoc byla by zde snadná — ovšem v očích nás mladých, kteří vše vidíme ještě v ideálním světle obětavosti a ochoty. — Věříme také, že najde se u nás alespoň

nějších povinností jeho, aby přičinil se o vydání prací umělce, jehož jméno hrdě nese, leč ve věci té angažovalo se již před delší dobou nakladatelství F. A. Šimáček: přčetný material sebrán a o průvodní slovo postaráno — nezbyvá než doufati, že jmenované nakladatelství uspiší vydání, aby nedošlo ke konkurenčnímu vydání, kteréž úspěch celku vážně ohroziti by mohlo.

SOUTĚŽE.

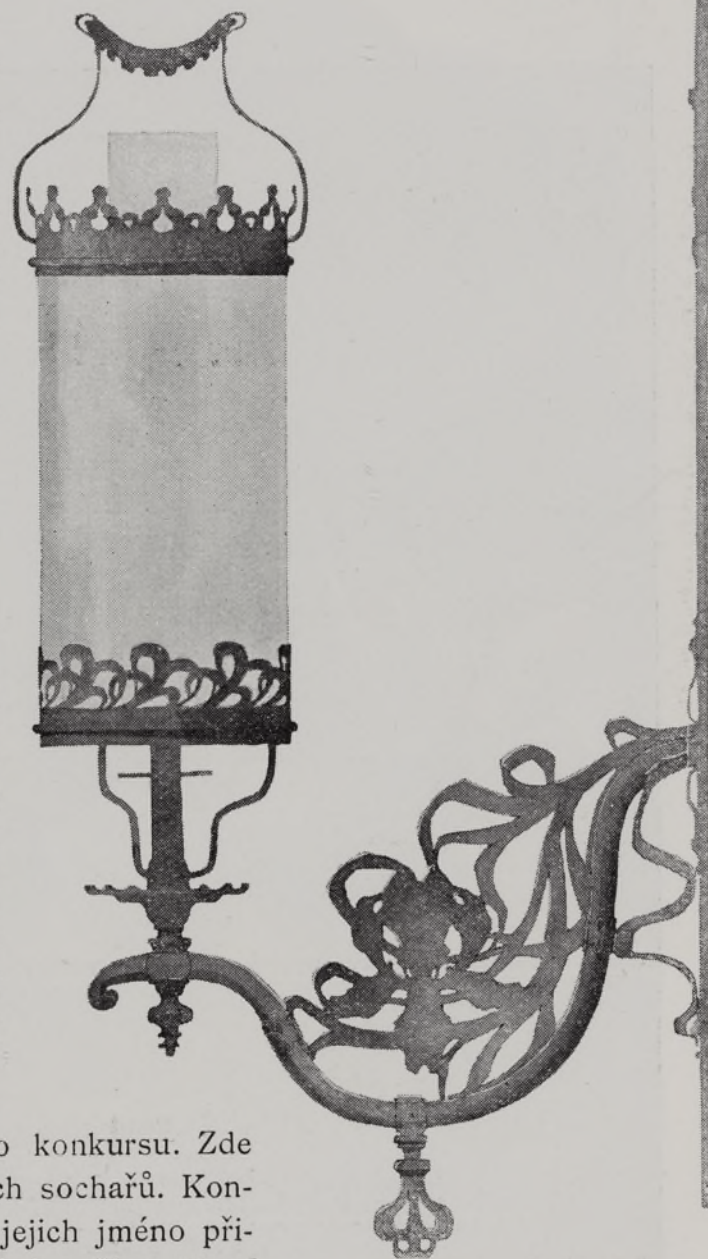
— Celého čtvrt roku uplynulo, než zemský výbor sezval porotu k posouzení skizz na modely soch pro pantheon Musea českého. Porota sestávající ze sochařů J. V. Myslbeka, A. Poppa, malíře V. Brožíka, architektů J. Kouly a J. Schulze a zástupce zemského výboru K. Adámka, rozhodla za předsednictví nejv. maršálka J. Lobkovitze následovně: Na sochu »Kašpara ze Šternberka« ze 14 došlých prací první cena 300 zl. udělena sochaři J. Kvasničkovi ve Vídni (absolventu školy Myslbekovy), druhá 150 zl. Milanu Havlíčkovi sochaři v Poděbradech. Na sochu »Clama Martinice« první cenu v obnosu 300 zl. obdržel rovněž Milan Havlíček, druhou 150 zl. Lad. Šaloun. Práce konkurenční byly po tři dny vystaveny v budově sněmovní. — Výsledek konkurence této ukázal, jak nesprávně se u nás jedná, když práce veřejné ať většího ať menšího významu zadávají se přímo několika známým umělcům, aniž by se šetřila jedině správného způsobu zadání práce, cestou veřejného konkursu. Zde první cenou vyznamenány zase práce dvou pro veřejnost naši téměř neznámých sochařů. Konkurencí touto dána těmto aspoň příležitost aby umění jejich proniklo, aby jejich jméno přidružilo se ku řadě těch, s nimiž při podobné příležitosti se u nás teprve začíná počítat. Upozorňujeme na tento výsledek zejména pány poslance zemské, aby v každém případě hájili tuto jedině správnou formu zadávání prací veřejných. —

600—1000 přátel umění, kteří by složením obnosu 100 zl., který by po případě zúrokován byl permanentní vstupenkou do všech podniků výstavních, dali základ ku vystavění nového domu umělců, jenž nalézaje se v rukou českých dbal by ohledu k českému umění — jeho umělcům i české veřejnosti. — Věříme to a jsme přesvědčeni, že snahy spolku »Manes« k tomu cíli se nesoucí veřejností českou nebudou jako až dosavad přehlíženy, že účinnou podporou finanční umožní obětaví jednotlivci zbudování takových výstavních místností, jakých si zkvétající umění výtvarné u nás v míře nejvyšší zaslouží.

— Pánové K. Domorázek, Jaro Hendrych a V. Šamánek na Král. Vinohradech sdělují nám, že ujali se před rokem práce, uspořádati pro pražské umělecko-průmyslové museum sbírku umělecky pracovaných plakátů, která by byla v Praze vystavena. Dle připsu tohoto dobrovolného komitétu bylo z dosud došlého materialu vybráno přes 100 uměleckých kusů, mezi nimiž výstavní plakáty evropské od r. 1896, skoro všechny plakáty rakouské (kolekce J. Weinera získána byla laskavostí pražské firmy L. Halphena). Většina plakátů došla na psaní zasílaná firmám, výstavám, drahám, jiné získány intervencí osobní.

V připsu svém podotýká komitét dále: »Komitét stojí uprostřed své trpké a nevděčné práce daleko toho růžového idealismu, s jakým chopil se práce, ale zároveň zpevněn tím tak častým krčením ramen, kterého dostávalo se mu od našinců, připraven na ta tak mnohá netaktně a hrubě po něm házená slova vyčítající mu jeho národnost, kterých dostalo se mu z říše bázně a mravů a je hotov provésti práci svou k zdárnému konci a chystá se snad už letošního roku pořádati v Praze výstavu.« Rady a výstavní objekty zasílány buďtež pod adressou: K. Domorázek, Král. Vinohrady, Dobrovského ulice čís. 7.

— PUBLIKACE DĚL J. MANESA několikráte uvedena na paměť různým činitelům, kteří by se jí ujati měli. Také spolek »Manes« byl v té věci apostrofován. Víme, že by to bylo jednou z nejpřed-

Z VÝSTAVY UMĚLECKO-PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY.

K VYOBRAZENÍM.

V minulém čísle uveřejněny: Uhlem nakreslená studie OLD. HOMOLÁČE. — Sv. Josef, socha v životní velikosti J. V. MYSLBEKA provedena v mramoru pro pana J. Doubka na Litni. Originál její v sádře odlitý vystaven byl r. 1891 v jubilejní výstavě, později v mnichovské mezinárodní výstavě umělecké, odkudž reprodukováný fotografický snímek pochází. — Vedle této práce přinášíme i vyobrazení skizzy Labutí zpěv. — Ministerstvem kultu a vyučování objednána u Myslbeka pro foyer Národního divadla socha hudby, rovněž pro provedení v mramoru určená. Úlohu tuto luštil Myslbek několika pracemi, jež ve »Světově« uveřejněny byly. Uveřejňujeme tuto poslední skizzu, poukazující při tom na řadu oněch přípravných prací, které Myslbek podnikne vždy dříve než ku definitivnímu propracování vyvoleného modelu přikročí. — Perem načrtnuté ALŠOVY studie k Carům a Králeviči Markovi, olejovou studii DOUBKOVA interieru a další ukázky z výstavy »Manesovy«: plenair HUDEČKŮV »odpočinek«, relief (immit. terracotta) SUCHARDŮV »Poklad«, krajinářskou akvarellu Kubovu, dále MUCHOVU křídovou studii a delikátní olejovou studii KNÜPFEROVOU, vystavenou v loňské výstavě rudolfinské. — Znacky knihkupecké jsou malou ukázkou z domácí konkurence manesovské. — V čísle tomto přinášíme: Olejovou studii krajinářskou J. HOLUBA, dále »prolog« str. 299—302, allegorickou kresbu str. 322.

cyklu »Katechismus«, jakož i záhlaví str. 305 a 306, a konečné vignety k III. kapitole str. 307 a 310, pak záhlaví a konečná vigneta str. 315—316 a 317—318 ku kapitole VI. téhož cyklu, jímž E. HOLÁREK v genrových obrazech ukazuje protivy mezi slovy základních nauk církve a jich prováděním; prolog je zároveň vyznáním, že umělec tentokrát obětoval umění své tendencí cyklu na humanitě. — WIESNERŮV obraz z letošní výstavy Rudolfinské »Zimní večer«, F. ŽENÍŠKOVY skizzy k obrazu Madony, a Švabinského studii uhlem. — Dále na sloupci 331., 340. ukázky prací žáků J. VAŇOUSE a J. KOVÁŘE, z přípravné školy, kde v její III. ročníku vedením prof. Stibrala vyučuje se kreslení a malování květin dle přírody a přichází dále ku postupům kompozičním v uměleckém uspořádání květin jak pro plochy určité (linky, výplně atd.) tak neobmezené, — přípravě to pro speciální školu textilní, z níž ukázky přineseny byly v čís. 51 — Dále ukázky prací žákovských ze školy architektury prof. F. Ohmanna: Návrh na dekorativní výzdoby stěny s krbem jako hlavním objektem provedený B. BENDLMAYEREM — návrh nástěnné svítlny pro vyřezávaný plech od K. ŠIDLÍKA a návrh na dřevěnou židli koží potaženou od F. SKALÁKA.

OPRAVA. Pod básně »Pijácká«, »Sestře Miriam, zapomenuté spící« a »Ticho v lese« uveřejněné na str. 313.—316., jichž autorem jest LOUIS ARLETH, omylem vytištěno bylo jméno J. Opolský.

Z VÝSTAVY UMĚLECKO-PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY.

8. 9. dubna 98 M. Švabinský

MAX ŠVABINSKÝ.

PODOBIZNA.

